

Liturgi og demokrati

En kort replik til spørgsmålet om medbestemmelse ved gudstjenesteændringer

TEKST: JETTE BENDIXEN RØNKILDE, POST.DOC.

En placering som nummer 38 er normalt ikke videre prangende, men noget til glemmebogen. Sådan forholder det sig ikke, når det gælder paragraf 38 i menighedsrådsloven. Denne paragraf kan ses som 'grundlov' for sognenes faste

gudstjenester. Uden menighedsrådets samtykke kan præster ikke ændre i liturgien – en af de bagvedliggende tanker er, at en gudstjeneste først og fremmest er menighedens og derfor er det menighedsrådenes opgave at være garant for, at dette er tilfældet, i hvert fald på beslutningstagerens plan.

Inden for de seneste 10 år er der i forskellige betænkninger kommet et øget fokus på de lokale kirkers målsætninger og vision samt øgede medlemsrettigheder, og det smitter også af på gudstjenesteområdet. Gudstjeneste udvikles nedefra og der kommer stadig flere gudstjenesteformer til den allerede eksisterende palet af gudstjenester. Den udvikling smitter også af på søndagens gudstjeneste. Flere steder arbejdes der målrettet med søndagens højmesse i lokale gudstjenestegrupper, hvor mennesker er med til at sætte aftryk på form og indhold under overskriften "sammen fejrer vi gudstjeneste" og med afsæt i lokale værdier som fx samskabelse og medinddragelse. Men det er ikke det fulde billede. For andre steder er menighedsråd så optaget af mursten, økonomi og personale, at der ikke er tid eller overskud til også at tage sig af de såkaldte indre anliggender. Eller de giver udtryk for, at de ikke har den fornødne viden eller kompetence til at træffe beslutninger om liturgi. Det har de ansat præsten til.

Et spørgsmål som liturgifagudvalget vedr. autorisation arbejder med er, om tiden er kommet til oprettelse af et stående udvalg og et "liturgisk værksted" på

landsplan? Hvis man forestiller sig sådan et udvalg eller institut, så kan det fx være et sted, der har til opgave at indsamle og formidle liturgier, inspirere, udvikle og kvalificere arbejdet med gudstjeneste på mange niveauer og på den måde være med til at stimulere interessen for liturgi og menighedens gudstjenesteliv. Det kan være et ressourcested, som både formidler nyeste viden om liturgi, men også udarbejder fx vejledninger. Hvis et sådan udvalg etableres, så må det gennemtænkes, hvordan menighedens og menighedsrådenes medbestemmelse og gudstjenestelivets lokale forankring sikres. Det kan være problematisk i en ellers demokratisk folkekirkelig struktur, fordi det er en reel risiko, at det bliver et præsteprojekt, da det er præsterne, der i mange tilfælde råder over en teologisk spidskompetence. Ligesom kompetencer i forhold til menighedsråd og biskop skal afklares inden det kan iværksættes.

Alle forbehold til trods, så kan det måske sikre, at 38.-pladsen bliver vekslet til 1.-pladsen i menighedsrådenes og menighedernes arbejde med at sikre gode vilkår for liv og vækst. ■

FORANDRING, FASTHED, FRIHED

Folkekirkens biskopper nedsatte i 2016 tre fagudvalg, som hver især skal arbejde med et hjørne af gudstjenestelivet. I løbet af efteråret 2017/foråret 2018 bringer Dansk Kirketidende en serie korte artikler, der dykker ned i nogle af de overvejelser, der knytter sig til spørgsmålet om gudstjenestefornyelse. Artiklerne skrives på skift af fagsekretærene for de tre udvalg: post.doc. Jette Bendixen Rønkilde, sognepræst Jørgen Demant og forsker Nete Helene Enggaard. Dette er anden artikel i serien.